

IN HET NIEUWS

Longen onderzocht in windmolengebied

BAS VAN SLUIS

GIETEN GGD Drenthe en Groningen onderzoeken of de gezondheid van inwoners in de Veenkoloniën wordt geschaad door de komst van 45 windmolens.

De gemeentelijke gezondheidsdiensten benaderen inwoners die in de omgeving van windparken Drentse Monden en Oostermoer wonen, onder meer om hun longen te laten onderzoeken. Dit moet gebeuren voordat de windturbines in Drenthe en Groningen verrijzen.

Het gaat om een nulmeting. De gemeenten Aa en Hunze, Borger-Odoorn en Stadskanaal en actiegroepen Platform Storm en Tegenwind Veenkoloniën zaten afgelopen week om tafel om afspraken te maken over het gezondheidsonderzoek. „Wij hebben het verzoek afgelopen week neergelegd bij de GGD om te kijken welk onderzoek zinrijk is”, zei wethouder Co Lambert (gemeente Aa en Hunze) donderdag tegen de raad. „We willen ook weten wat dit voor de gemeenten betekent”, zegt een woordvoerder van de gemeente Borger-Odoorn.

In de Drentse Monden en het Oostermoergebied verrijzen binnen twee jaar 45 windmolens met een maximale tiphoogte van 210

meter. Een deel van de bevolking vreest dat er gezondheidsschade op zal treden door slagschaduw en geluidsoverlast. De gemeenten Emmen en Coevorden – in beide gemeenten komen ook windturbines – overwegen aan te haken bij het GGD-onderzoek, laten ze desgevraagd weten.

„Er zijn een paar gezondheidsfactoren waar windmolens effect op zouden kunnen hebben”, zei Lambert. „De GGD moet nog akkoord gaan met de opdracht. De diensten kunnen onder meer kijken naar de longfunctie van inwoners. Die zou achteruitgaan als je vlak bij windmolens woont. Nu staan er nog geen windmolens, daarom willen we juist nu zo'n onderzoek.”

Het moet wel snel gebeuren, bevestigt Lambert. De geplande komst van de 45 windmolens is in 2020. „Dan kunnen we bijvoorbeeld vijf jaar later, als de windmolens er staan, het onderzoek nog een keer verrichten en vergelijken of en hoeveel gezondheidsschade er is.”

Volgens GGD Drenthe kan de slagschaduw van de wieken soms hinderlijke flikkering veroorzaken, met als gevolg mogelijk een gevoel van zeeziekte of bij gevoeligheid een epileptische aanval. Het zoeven en zwiepen kan leiden tot 'angst en stress'.

Zorg verkeert digitaal nog in de prehistorie

AREND VAN WIJNGAARDEN

De digitale beloftes in de zorg zijn fantastisch, en steeds noodzakelijker. Maar voorlopig komt er van e-health – bijna – niks terecht en blijft de gezondheidszorg hangen in de digitale prehistorie.

Bettina Bakker is al elf jaar MS-patiënt en was vroeger projectmedewerker in de IT. Als er iemand mee wil met de moderne technologie is zij het wel. Een digitaal zorgpaspoort, haar medisch dossier online, e-health thuis; zij wil wel.

In de meeste ziekenhuizen kun je tegenwoordig een eigen portal krijgen. Zo ook Bakker, patiënt bij het UMCG. „Dan kun je een deel van je eigen gegevens inzien”, begint Bakker. „Maar veel van die gegevens kloppen niet en ik kan ze niet zelf veranderen. Je kan er verder niets mee, want het is allemaal *under construction*.”

Bij de huisarts kun je tegenwoordig als patiënt als het meezit je eigen dossier inzien. „Dan moet ik meekijken op haar scherm”, vervolgt Bakker. „Maar er is geen uitwisseling van gegevens. Mijn apotheek is in het beste geval onderdeel van het Landelijk Schakelpunt. Als ik dan in een andere stad kom, zou ik daar bij een apotheek ook mijn medicijnen moeten kunnen krijgen. Maar ik kan mijn medicijngegevens niet zelf inzien en het ook niet aangeven als er iets niet klopt. Maar ik ben wel degene die het mag voelen als het misgaat. In de praktijk werkt er dus totaal niks, nada, noppes.”

De gezondheidszorg in Nederland, ook in het Noorden, worstelt met de digitalisering. Vanwege de toenemende krapte aan personeel begint moderniseren steeds noodzakelijker te worden. Patiënten wo-

nen langer thuis en technisch zijn er veel mogelijkheden om hen zelf hun bloeddruk, longfunctie, bloedsuiker en hartfunctie te laten meten. Ook mensen die niet ziek zijn, houden al van alles bij via hun telefoon, stapenteller of smartwatch. Er is software waarmee de steeds rijkere hoeveelheid gegevens over patiënten in een handomdraai geanalyseerd kan worden, zodat artsen en zorgverleners nauwkeuriger en sneller kunnen werken. En zodat patiënten ook veel meer zelf kunnen.

Maar de gezondheidszorg loopt daarbij nog gigantisch achter. Artsen op de huisartsenpost kunnen 's avonds en 's nachts niet in het medisch dossier van patiënten. Wie onverwachts in een ziekenhuis belandt, is voor de Nederlandse zorg helemaal blanco, het medisch dossier is online niet beschikbaar. Zelfs binnen menig ziekenhuis moeten verpleegkundigen of secretariaatsmedewerkers nog regelmatig hele papieren dossiers printen en inscannen om het voor een arts zichtbaar te maken. Er gaat ook nogal eens iets mis bij de uitwisseling van gegevens van het ene systeem naar het andere, want veel van die systemen matchen niet.

Er wordt wel 'hard aan gewerkt' en er zijn talloze mooie plannen en beloftes. De politiek gaat er ook van uit dat al veel kan op digitaal gebied. Maar de praktijk is stroperig, tot frustratie van veel zorgmedewerkers.

Zo beloofde de Sociaal Economische Raad Noord-Nederland vorig jaar dat binnen vijf jaar alle inwo-

OGENBLIK

Hongerige man

Als het meezit zijn we na het sporten op zaterdag tegen een uur of vier thuis. Nog beter is nog eerder. Het is leuk om bij zoons te kijken, zelfs in weer en wind, maar relaxen is ook lekker. Vooral het idee dat je even niks hoeft.

Er zijn dagen dat slechts weinig nodig is voor een geluksgevoel. De krant op schoot, Brighton & Hove Albion - Huddersfield op tv, een glas wijn op tafel en de kat snorrend op de leuning van de bank, terwijl vrouwlief op de andere bankhelpt ligt, op de iPad speurend naar interieurdingen of nieuws over Glennis Grace en zoons op hun kamer zitten te gamen, af en toe de kamer binnenlopend voor een graai in snoep- of chipszak en ons groetend met *gang signs*.

„Moeten jullie geen huiswerk maken?”

„Heb ik al af.”

„Ik ook.”

„Waarom geloof ik dat niet?”

„Dan geloof je het niet. Wat eten we?”

„Begin ik zo mee.”

Ook dat is leuk. Koken op zaterdagmiddag. Een recept van Jamie Oliver, Elizabeth David of uit *Hét Margriet kookboek* en tijdens het koken een muziekje aan.

Ik tik 'Bob Marley' in en hoor *Them Belly Full*, een lied over het belangrijkste probleem in de wereld: ongelijkheid.

Als zoons de keuken inlopen en in de pan loeren hef ik mijn vinger:

„Vergeet dat nooit jongmensen, a hungry man is a angry man.”

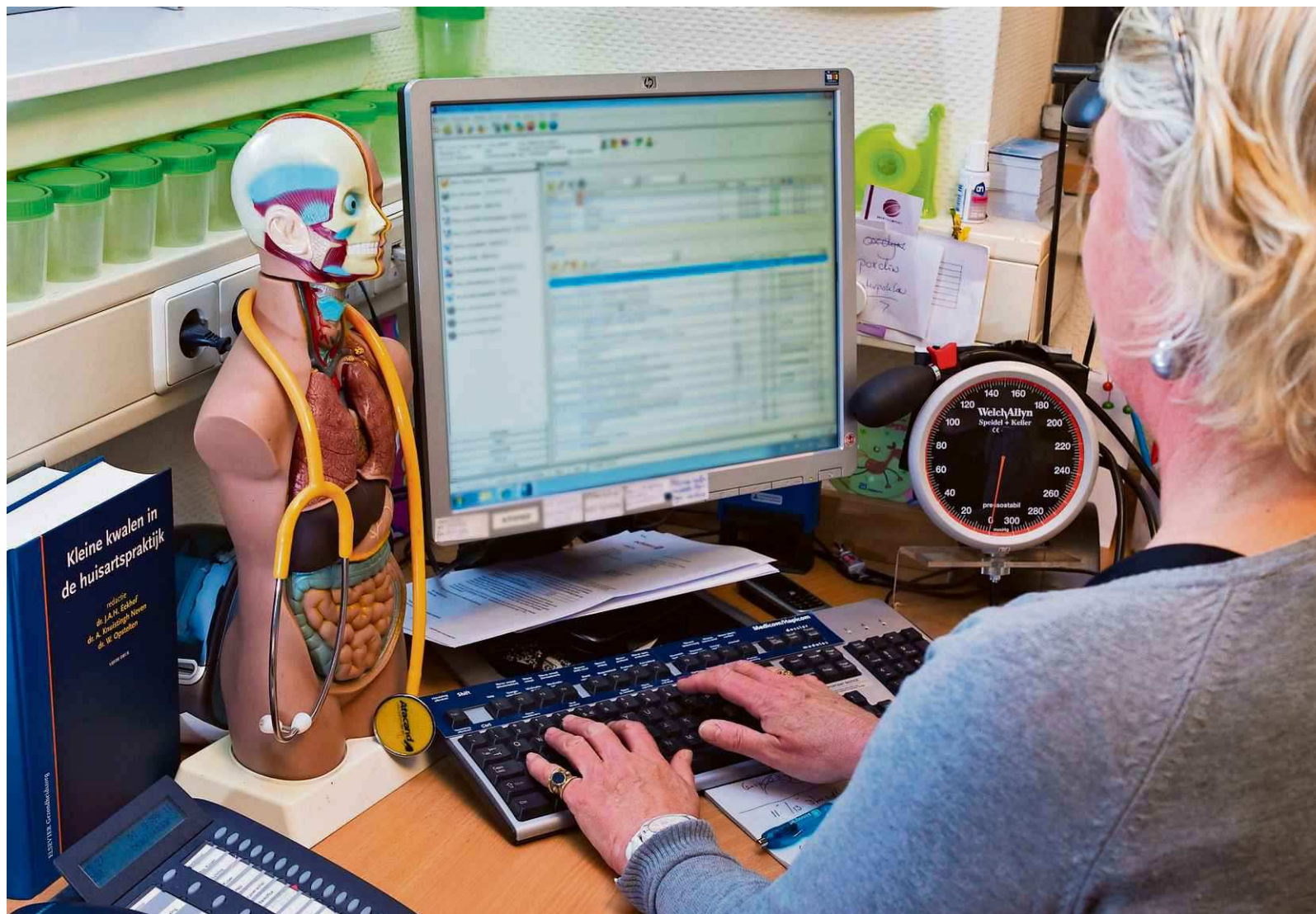
Herman Sandman

Nieuwe hype Archery Tag 'haalt

Op de pijlen bij Archery Tag zitten rubberballetjes, zodat ze niet te hard aankomen. FOTO DVHN

Veel computersystemen waarin artsen gegevens registreren van patiënten zijn verouderd en slecht of niet op elkaar afgestemd. FOTO ANP/KOEN SUYK

Onrust bij Openbaar Onderwijs Groningen

LIEKE VAN DEN KROMMENACKER

GRONINGEN Medewerkers van Openbaar Onderwijs Groningen hebben hun onvrede geuit over het functioneren van bestuursvoorzitter Theo Douma.

Marco de Jong, voorzitter van de Raad van Toezicht (RvT) van de bestuursorganisatie (voorheen O2G2) waaronder alle openbare scholen in de stad vallen, bevestigt dat personeelsleden klachten hebben ingediend over Douma. Deze waren aanleiding voor de RvT om een intern onderzoek te starten, dat uitwijst dat er een tweede bestuurder moet komen in de vorm van een interim-bestuurder.

„Er zijn inderdaad personeelsleden die aan de bel hebben getrokken over zijn bestuursstijl”, zegt De Jong. Hij spreekt van strubbelingen in de samenwerking tussen het personeel en het management. De Jong: „Er gaan dingen goed en er gaan dingen niet goed.” Een bestuursadviseur heeft afgelopen zomer met alle rectoren, managers en zes basisschool-directeuren gepraat.

De Jong spreekt tegen dat er sprake zou zijn van een angstcultuur. „Dat woord zul je mij niet horen zeggen. Er kwamen geluiden uit de organisatie die we hebben gemeend serieus te moeten onderzoeken.”
pagina 25

Exotische springspin gevonden in Groningen

GRONINGEN De vuurspringer, een exotische spin, is voor het eerst aangetroffen in Groningen. Het zwart met rode spinnetje komt van oorsprong voor in Midden- en Zuid-Europa, Afrika en Azië. Experts vermoeden dat het dier in ons land is beland door de import van planten. Zo werd de spin in Hoofddorp aangetroffen naast een tuincentrum. In Groningen werd hij gevonden in een tuin waarnaast steeneiken uit Italië waren geplant.

ners van Groningen een soort digitaal zorgpaspoort krijgen, een Persoonlijke Gezondheids Omgeving. Op een symposium in Groningen bleek deze week dat het nog erg moeizaam vordert. „We moeten wel verder en het gaat er ook echt wel van komen”, zegt een van de trekkers van het project, hoogleraar Cisca Wijmenga van het UMCG, deskundige op het terrein van ‘big data’. „Maar het gaat te langzaam”, zegt ze. „Het is zó jammer dat de Eerste Kamer in 2011 het Elektronisch Patiënten Dossier heeft verworpen, want daardoor zit alles vast.”

Zo zijn er tal van projecten voor ouderen en chronische patiënten waarmee de zorg thuis sneller en handiger georganiseerd kan worden. „Alleen van een echte persoonlijke zorgomgeving is gewoon nog geen sprake en ik krijg het niet voor elkaar de gegevens van tientallen

verschillende systemen aan elkaar te koppelen”, zegt Wilfred de Jonge van Zodos, een bedrijf dat een Persoonlijke Gezondheids Omgeving in de palliatieve zorg probeert te maken in Groningen.

Bedrijven als Philips en Siemens willen van alles. Mobiele telefoons kunnen ook al veel, van het bijhouden van je stappen en je slaapritme tot je hartslag en wat je verder maar wilt. „Over tien jaar heeft iedereen misschien wel zijn eigen DNA-profiel in zijn persoonlijke dossier”, spiegelt Cisca Wijmenga voor. „Dat biedt enorm veel mogelijkheden. Je kan het vergelijken met de mobiele telefoon. Tien jaar geleden zeiden veel mensen nog dat ze er niet aan moesten denken om zo’n smartphone te hebben en moet je nu eens kijken.”

Dat beaamt Evidencio, een bedrijfje gelieerd aan het UMCG dat

‘Over tien jaar heeft iedereen mogelijk ’n online DNA-profiel’

werkt aan diagnoses, voorspellende geneeskunde via de computer. Er is al allerlei software waarmee je medische informatie van patiënten kunt koppelen aan wetenschappelijke kennis over geneeskunde. Het Integraal Kankercentrum Nederland maakt daar al gebruik van, zegt Rick Pleijhuis van Evidencio. Voor kankerpatiënten wordt door artsen nu al een zorgpad uitgestippeld aan de hand van dergelijke ‘predictiemodellen’.

Maar ja, zolang de uitwisseling van gegevens nog met de spreek-

woordelijke trekschuit gaat, blijft het behelpen. „Het gaat nu allemaal nog heel traag”, zegt Ingrid Prikken van het Healthy Ageing Network Noord-Nederland. „Maar ten opzichte van vijf jaar geleden is er veel meer bewustzijn over data. Mensen willen grip op hun gegevens. Dan kan het zorgsysteem niet anders dan volgen. Als het een keer los gaat komen, wordt het ‘wham!’”

Die ‘wham’ moet dan komen van het project IkDus, eerst binnen Lifelines. Patiënt Bettina Bakker is hoopvol. „Alleen al om mijn eigen ziekte te managen, bij het aanvragen van herhaalmedicijnen en hulpmiddelen. En het zou helemaal geweldig zijn als ik mijn ziekte kan verbeteren met bepaalde voeding of andere aanbevelingen. Maar daarvoor moeten allerlei gegevens wel beschikbaar zijn, kloppen, en gedeeld kunnen worden.”

het jongetje in je naar boven’

VINCENT GORTER

GRONINGEN Archery Tag: paintballen, maar dan met pijl en boog. Een nieuwe hype voor vrijgezellenfeestjes en personeelsuitjes heeft Groningen bereikt.

„Dit spel haalt echt het jongetje in je naar boven. En die adrenaline – geweldig!” Fré Ellens loopt hijgend het veld af, zijn masker bungelt losjes in zijn handen. Het oefenpotje Archery Tag is een paar minuten geleden veranderd in een sudden death-spel – voor wie geraakt wordt is het meteen einde oefening. „Waaghalzen als ik zijn dan natuurlijk het eerste af. De anderen schuilen de hele tijd achter de obstakels”, zegt Ellens vrolijk.

De groep ambtenaren van de Belastingdienst heeft voor het personeelsfeest een keer niet gekozen

voor paintball of lasergamen, maar het relatief nieuwe Archery Tag. Het spel doet denken aan trefbal, maar dan zijn de deelnemers gewapend met pijl en boog. Wel zijn de pijlpunten vervangen door rubberballetjes, zodat ze niet te hard aankomen.

„Het spel is tactischer dan paintball, omdat je – in tegenstelling tot een heel magazijn verfkogels – maar één keer kunt schieten. Daarna moet je weer op zoek naar een nieuwe pijl.” Guus Huizinga en Jesse Terra begeleiden het spel vandaag. Ze lopen vanuit het Alfa-college stage bij Snowlimits, naast Kardinges in Groningen. In de winter geven ze er skilessen, de rest van het jaar helpen ze mee met de buitenactiviteiten.

„We laten de mensen eerst even een potje wennen, daarna wordt het meer een competitie”, legt Terra uit. Eerder heeft hij de groep laten zien

hoe je een boog spant. Jesse grapt dat je anders ‘rondloopt als een schiet-schijf’. „Die kunnen we wel gebruiken, toch?”, reageert Ellens geamuseerd.

De groep strijdt in twee teams van zeven tegen elkaar. Aan beide uiteinden van het veld stellen de teams zich op. Bij het startsein rennen beide teams naar de middenlijn, waar ze – tussen hooibalen, olievaten en hekwerken – een pijl te pakken moeten zien te krijgen.

„Kunnen we dit spel niet gebruiken voor op kantoor?”, vraagt Ellens zich hardop af als iedereen na het spel staat bij te komen. „Dan kun je zeggen: ‘Ik ben het daar niet mee eens’, en dan een pijl erachteraan jagen.” Iedereen barst in lachen uit. „Of natuurlijk om een werkplek op te eisen: het nieuwe flexwerken. Lettelijk vechten voor je plek.”

ADVERTENTIE

SHOPPING XPERIENCE

BIJ WESTENMODE

Wensink Emmen:
Bewonder de nieuwste modellen van Mercedes

Zondag is de schoenmaker van **Floris van Bommel** aanwezig.

Ontvang bij jouw van Bommels een lederen sleutelhanger

**ZATERDAG
29 SEPTEMBER EN
KOOPZONDAG
30 SEPTEMBER**

WESTENMODE

0599-412700 | WWW.WESTENMODE.NL